

לישראל	ההגנה	צבא
ושומרון	יהודה	אזור
המשפטי	היועץ	לשכת
90631 אל	בית	ת"ד 5,
02-9977071/711		טל':
076-539-9689		פקס:
yoayosh@idf.il		דוא"ל:
9-0050-1406		סימוכין:
תשפ"ה	בסיון	כ"א
2025	ביוני	17

לכבוד

האגודה לזכויות האזרח – עו"ד רעות שאער – באמצעות דוא"ל: reut.s@acri.org.il

שלום רב,

הנדון: מענה לפנייתך בנושא מקרי אלימות המבוצעים על ידי מתיישבים בכפר ברוקין

שלך: מיום 3.6.25

1. הרינו מאשר קבלת פנייתך שבסמך בעניין שבנדון. בפנייה נטען כי מיום 15 במאי 2025 סובלים תושבי הכפר הפלסטיני **ברוקין** מהתנכלויות מצד מתיישבים ישראלים מהיישוב **ברוכין**, באמצעות מאחז חדש שהוקם במרחב, ואינם מטופלים כהלכה על ידי כוחות הצבא והמשטרה הנוכחים במרחב. עוד נטען כוחות הצבא הציבו מספר חסימות על דרכי הגישה לכפר, שבעקבותיהן התרחשה פגיעה קשה במרקם החיים של תושביו.

על כן, ביקשת כי רשויות הצבא ינקטו בשורת צעדים על מנת להבטיח את שלום תושבי הכפר. בין צעדים אלו ביקשת את הסרת החסימות המוזכרות, פינוי והריסת המאחז החדש שהוקם בסמוך לכפר, נקיטת צעדי אכיפה פליליים כלפי המתיישבים הישראלים אשר השתתפו באירועי האלימות והרחקתם מהמרחב באמצעות צו שטח צבאי סגור, והעמדה לדין משמעתי של החיילים אשר לטענתך לא פעלו כראוי למניעת אירועים אלו.

2. כבר בפתח הדברים נציין כי בליל 14 במאי 2025, סמוך לשעה 22:00, ההתרחש **פיגוע ירי קטלני** בכביש 446, בדרך המחברת בין היישובים פדואל וברוכין. בפיגוע נרצחה במקום צאלה גז ז"ל ונפצע גם בעלה חננאל גז. צאלה ז"ל הייתה בהיריון מתקדם, ונשאה ברחמה את בנה רביד-חיים גז ז"ל, שיוולד אחרי שנרצחה בפיגוע הקשה. רביד-חיים ז"ל היה מאושפז במצב קשה ביחידה לטיפול נמרץ יילודים בפגייה, ולמרות המאמצים הרבים להצילו בידי צוות בית החולים, נקבע מותו לאחר 15 ימים.

הפיגוע כלל מעורבות של מחבל מהכפר **ברוקין** מושא הפנייה, אשר הסתכן סמוך לציר התנועה **בחסות סבך השיחים** במרחב הסמוך לכפר, ומשם פתח בירי לעבר הרכב שבו נסעו צאלה גז ז"ל ובעלה חננאל. לאחר הפיגוע האמור, הוטל על ידי מפקד אוגדת איו"ש **כתר** על הכפר **ברוקין** ואזור א-דיכ הסמוך, עד ליום 19 במאי בשעה 23:00, משום שכוחות צה"ל פתחו במצוד מקיף כדי ללכוד את המחבל שביצע אותו.

הוראה בדבר הגבלת תנועה ותעבורה (אזור ברוקין וכפר א-דיכ), התשפ"ה-2025 מצורפת מסומנת כקובץ א'.

3. על רקע האמור, וכחלק מהמאמצים **לסיכול טרור ושמירה על הביטחון במרחב**, פועלת החטיבה המרחבית **אפרים** להגבלת התנועה בדרכים כנגזרת מהצרכים הביטחוניים. כחלק ממאמצים אלו, הוצבה גם החסימות מושא הפנייה. ודוק: החסימות הוצבו בשל היותו של הכביש נקודת תורפה **מבצעית-ביטחונית**, ועל מנת לשמור על שלומם, ביטחונם

וחייהם של משתמשי הדרך בכביש. על פי הנמסר לנו מגורמי החטיבה, החסימה נדרשת על מנת להגן על הציר, למנוע סיכון ביטחוני נוסף, לשלוט על התנועה המרחב, ולתת מענה לאירועים המתרחשים בגזרה.

4. עוד יובהר, כי על פי הנמסר לנו מגורמי החטיבה, רוב החסימות החדשות שהוצבו במרחב הוסרו, למעט חסימה אחת שהוצבה על הדרך המחברת בין של הכפר הפלסטיני **א-דיכ** לכיכר היישוב **עלי זהב**. עוד נציין כי נמסר לנו מגורמי החטיבה כי קיימת **דרך חלופית** שאינה מאריכה את הדרך עבור התושבים הפלסטינים בצורה בלתי מידתית, דרך היישוב סלפית וגוש עארורה, כפי שאף נכתב במכתבך.

5. לא למותר לציין, ההחלטה בדבר חסימת הדרך התקבלה על ידי המפקד הצבאי **בהתאם לסמכותו**, ומשיקולי ביטחון מובהקים, לאחר שנמצא כי קיימת **דרך חלופית** לרשות תושבי האזור. כן נציין כי החסימה הוצבה רק לאחר שנערכה הערכת מצב **עדכנית** על ידי מפקד חטיבת אפרים במסגרתה כלל השיקולים **הרלוונטיים**.

6. במצב דברים זה, בו קיימת דרך חלופית לכל הדעות, הרי שהחלטת המפקד הצבאי מידתית וסבירה (ראו: בבג"ץ 2410/03 **אל ערג'א נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון** (8.7.2003)). הדבר נכון במיוחד לאור **שיקול הדעת הרחב ביותר** שיש למפקד הצבאי בעת נקיטת פעולות להבטחת ביטחון האזור, והדברים אמורים **ביתר שאת בעת הנוכחית** (ר' מהעת האחרונה, בבג"ץ 8320/23 **מוחמד אלהדליה נ' מפקד פיקוד מרכז** (25.2.2024); בבג"ץ 7075/23 **עיריית בית עווא נ' מפקד כוחות צה"ל**, פס' 9-10 (15.9.2024)).

7. באשר לאירועי האלימות המוזכרים בפנייתך, נבהיר כי המפקד הצבאי רואה בחומרה רבה - בין בעתות שגרה ובין בעתות חירום - מעשים הכוללים **פגיעה בתושבים וברכושם**, בין שהם נעשים בידי תושבים ישראלים או פלסטינים, ובמיוחד כאשר מועלים חשדות בדבר מעורבות כוחות צה"ל באירועים.

המפקד הצבאי **ער לחובותיו** בדבר הגנה על תושבי האזור, ופועל למימוש חובה זו, והכל בהתאם לאילוצים המבצעיים במרחב, לרבות האמצעים העומדים לרשות רשויות האזור בעת הנוכחית. החובה למנוע פגיעה בתושבים או ברכושם, ואף לא לעמוד מנגד, **מוכרת לכלל הכוחות**, ומהווה חלק בלתי נפרד **מפקודות הצבא**.

8. מעיון באירועים המתוארים בפנייתך עולה כי מתוארות בהם טענות להפרות חוק וסדר הנעשות לכאורה בידי ישראלים. בנסיבות אלה, הדרך המתאימה לטיפול בעניין זה היא באמצעות **הגשת תלונה למשטרת ישראל**, שהיא הגורם האחראי על פי דין בטיפול באירועי הפרות חוק וסדר מצד ישראלים. על מרשייך למצות אפיק זה, הן ביחס למקרים המפורטים בפניותיך, והן ביחס למקרים עתידיים.

9. לאחר שאמרנו זאת, להלן תובא התייחסותנו המפורטת לאירועים המתוארים בפנייה, המבוססת על בירור שערכנו מול הגורמים הרלוונטיים בחטיבה המרחבית **אפרים** :

ביחס לאירוע מיום 22 במאי 2025, נמסר כי התצפיות זיהו שריפה בקו הבתים הראשון של הכפר **"ברוקין"**, שהוצתה על ידי מספר נערים. כוח קפץ לנקודה, והשריפה כובתה.

ביחס לאירוע מיום 23 במאי 2025, נמסר כי כ-30 תושבים פלסטינים זרקו אבנים לעבר מתיישבים אשר טיילו במרחב. כוח קפץ לנקודה ופיזר את החיכוך. לאחר כשעתיים, התקבל דיווח נוסף על התקלות של כ-300 פלסטינים אשר יצאו ממרחב הכפר **ברוקין** לעבר המאחז הישראלי שהוקם במרחב והוזכר בפנייתך. כוח מג"ב קפץ לנקודה והשתמש באמצעים לפיזור הפגנות. עוד באותו היום התקבל דיווח ממנהלת התיאום והקישור על מספר מתיישבים אשר זרקו אבנים על רכבים פלסטינים שנסעו בציר. כוח קפץ לנקודה ופיזר את התושבים הישראלים.

ביחס לאירוע מיום 24 במאי 2025, נמסר כי התקבלו דיווחים מהמשטרה על כעשרה מתיישבים אשר זרקו אבנים לעבר מכוניות פלסטיניות שנסעו בציר. כוח קפץ לנקודה, ביצע סריקות, אך לא איתר ממצאים רלוונטיים.

ביחס לאירוע מיום 25 במאי 2025, נמסר כי התקבל דווח על זריקות אבנים הדדיות בין מתיישבים ופלסטינאים, בסמוך למאחז הישראלי שהוקם במרחב ומוזכר בפנייתך. כוח שנכח בנקודה הגיב בירי באוויר לטובת הרחקת כלל החשודים. עוד באותו הזמן זוהה בית פלסטיני עולה בלהבות. כוח קפץ לנקודה ו**כיבה את שריפה**. בחלוף דקות ספורות פוזרו כלל המעורבים.

על כן, עניינו הרואות כי בכל קבלת דיווח על אירועים במרחב, חשו כוחות צה"ל למקום לשם הבטחת הסדר הציבורי, גם כלפי תושבי הכפר.

10. באשר לבקשתך לסגור בצו ביטחוני את השטח מושא פנייתך, נבהיר כי ההחלטה נתונה ל**שיקול דעתו הרחב של מפקד כוחות צה"ל באזור**, והיא נבחנת באופן פרטני תוך איזון מתאים אל מול הסיכון הנשקף והמלצת גורמי הביטחון הרלוונטיים. מדובר בכלי מנהלי שעשוי להיות פוגעני, והשימוש בו נעשה באופן מדוד ובהתאם לסיכון כאמור.

11. המזור לקשיים שמתוארים בפנייתך מצוי בכלי **אכיפת הדין** העומדים בפני הרשויות, ולא באמצעות כלים ביטחוניים כמו הוצאת צו צבאי הסוגר שטח בפני תושבים ישראלים. בשלב זה, על סמך **הערכת המצב הביטחונית** במרחב מושא פנייתך וסדרי כוחות והצבתם במרחב לשם טיפול באירועי פשיעה לאומנית - לא נמצא כי יש מקום להורות על סגירת השטח.

12. באשר לבקשתך להעמיד לדין משמעת את החיילים אשר לטענתך לא עמדו בחובתם למנוע את אירועי האלימות המתוארים בפנייתך, נציין כי במקרים בהם ישנה טענה בדבר עבירה פלילית מצד משרתי צה"ל – זו נבחנת על ידי הגורמים המוסמכים לכך. **תלונות על אודות פעולה בלתי חוקית או איום מצד אזרח או חייל יש להגיש לגופי אכיפת הדין הרלוונטיים ואלו יטפלו באמור לפי שיקול דעתן.**

ראוי לציין כי ההחלטה אם לנקוט בצעדים פיקודיים ומשמעתיים, ומהם הצעדים הקונקרטיים בהם יש לנקוט, מסורה ל**שיקול דעתם של המפקדים**, כמי שאמונים על המשמעת בצבא. למותר לציין כי לא כל הפרה קלה כזו או אחרת, בהכרח מובילה לנקיטת צעדים משמעתיים מידיים ורשמיים, ולמפקדים **כלים רבים** לוודא קיומן של פקודות והוראות מחייבות.

13. מכל מקום, בירור מול מטה החטיבה העלה כי **לא מוכרים אירועים חריגים** במהלך הפעילות המבצעית במרחב שכללה בעיקרה סריקות לחיפוש המחבלים, לרבות הטלת אימה באופן אלים וחסר הבנה כלפי תושבי הכפר כפי שנטען על ידך. עוד נציין כי **לא עלו חשדות** לקיומן של אירועי משמעת כאלה ואחרים שהתרחשו במרחב בתקופת הזמן המתוארת בפנייתך.

14. באשר לבקשתך אודות פינוי המאחז המוזכר בפנייתך, נבקש להזכיר כי הייעוץ המשפטי למנהל האזרחי בענייני מקרקעין, **אכיפת דיני התכנון הבניה**, וכן בסוגיית הפעלת הסמכויות המוקנות לפקחי המנהל האזרחי, הועבר לאחריות הייעוץ המשפטי של משרד הביטחון. על כן, נציע לעמוד בקשר מול הייעוץ המשפטי של משרד הביטחון, באמצעות כתובת המייל הבאה: Legalayosh@mod.gov.il.

15. אשר על כן, אנו מקווים שבכך תם הטיפול בפנייתך.

בברכה,

סגן ק' **אביתר ייעוץ צדור** **אברהמי אוכלוסין**

בלמ"ס